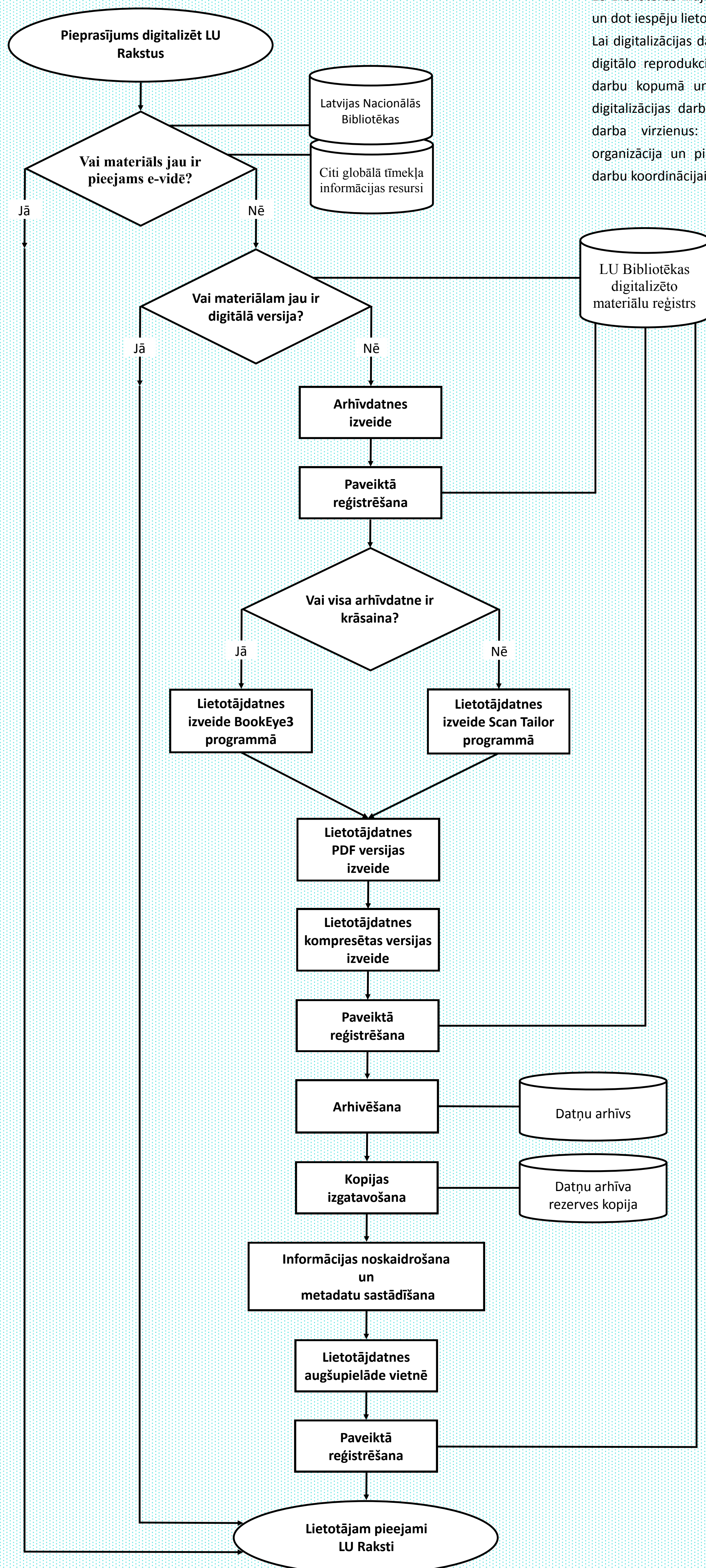
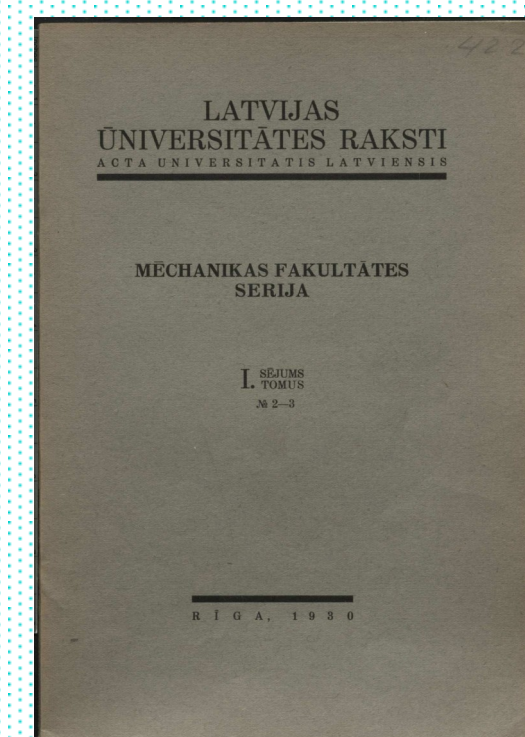

LU Rakstu digitalizācijas process

Digitalizācija Latvijas Universitātes Bibliotēkā uzsākta 2009. gadā. Plānojot LU Bibliotēkas krājuma digitalizāciju, tika pieņemts lēmums mūžīgi saglabāt un dot iespēju lietotājiem piekļūt LU Rakstu digitālajām reprodukcijām.

Lai digitalizācijas darbs tiktu veikts kvalitatīvi, ir būtiski izmantot kvalitatīvu digitālo reprodukciju veidošanas pamatprincipus un izprast digitalizācijas darbu kopumā un procesu secību. Novērojot un analizējot LU Rakstu digitalizācijas darbu, ir izveidota procesu shēma, kas atspoguļo vairākus darba virzienus: sagatavošanās posms, skenēšana, apstrāde, datu organizācija un piekļuves nodrošināšana, un datņu statusu reģistrēšana darbu koordinācijai.

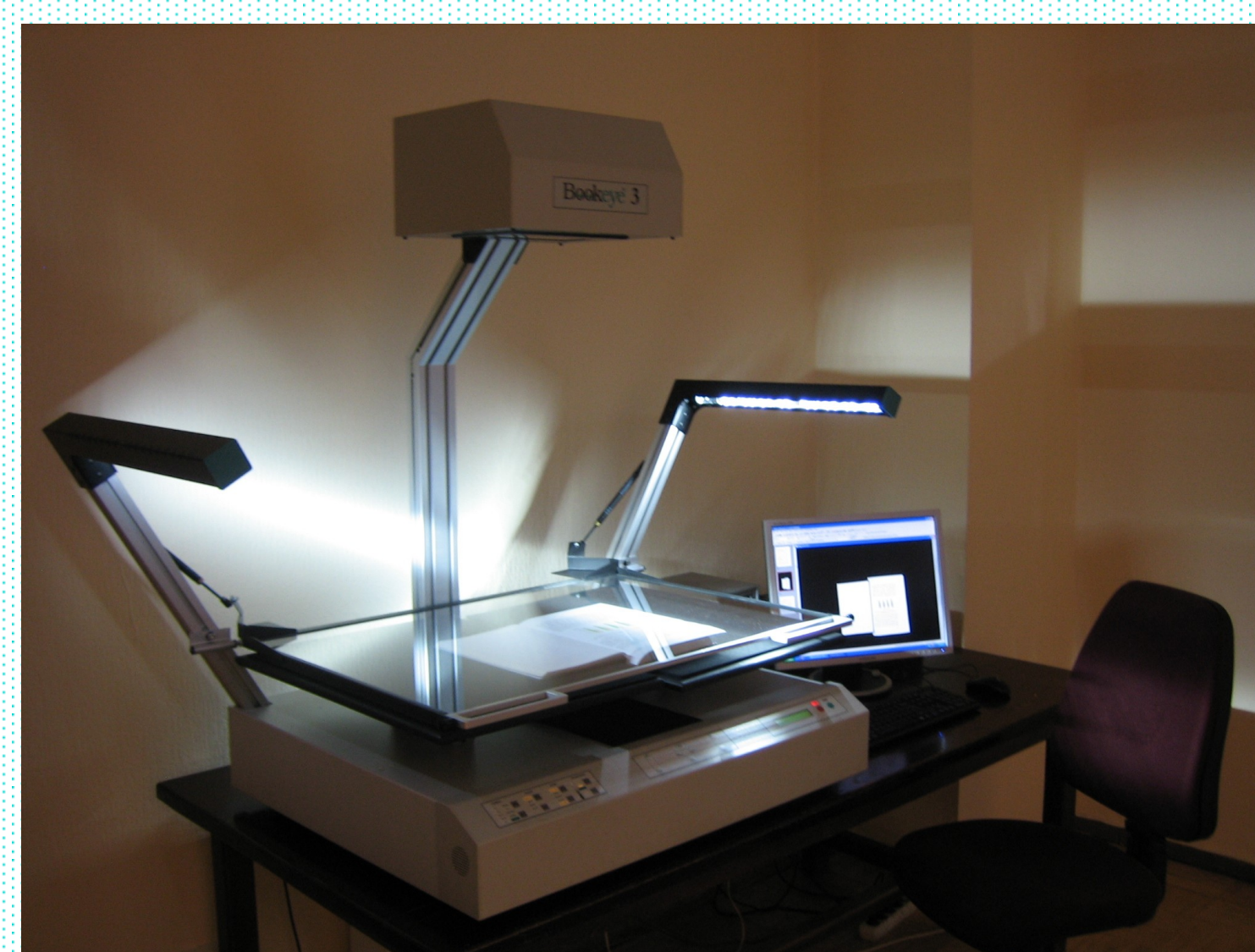
Attēls no LU Bibliotēkas digitālā arhīva

Digitalizācijas **sagatavošanās posmā** būtisks ir materiāla atlases process, no kura ir atkarīgs viss tālākais darbs un rezultāts.

1. Digitalizācijai jābūt pamatotai

2. Jānoskaidro, vai konkrētais materiāls nav jau digitalizēts

3. Jāveic konkrētā eksemplāra izvēle. LU rakstu sējumu digitalizācija tiek veikta hronoloģiskā secībā un attiecīgi arī atlase. Lai iegūtu augstvērtīgu digitalizēto materiālu, Bibliotēkas krājumā tiek atlasīti eksemplāri, kas dotu iespēju veikt digitalizācijas procesus kvalitatīvi. Vēlams, lai eksemplāram būtu raksturīgi – pilns sējums, vienmērīgs papīra tonējums, nav ciešs iesējums, nav plēstu vai vizuālu defektu lappusēs.

Skeneris Bookeye3. Foto no LU Bibliotēkas foto arhīva

Arhīvatņu izveidei LU Bibliotēkā tiek izmantots atbilstošs tehniskais aparāts - skeneri *Bookeye 3* un *Epson GT-20000*.

Procesa darba posmi:

- aparātūras sagatavošana skenēšanai,
- skenēšana,
- failu pirmapstrāde (attēla iztaisnošana, apgriešana),
- failu sagatavošana arhivēšanai,
- darbstacijas aparātūras atbilstoša izslēgšana.

LU Rakstus skenējot, tiek izveidotas arhīvatnes ar parametriem:

- Izšķirtspēja: 400 dpi
- Krāsu dziļums: 8bit vai 24bit
- Krāsu modelis: RGB
- Formāts: JPG

Pirms skenēšanas tiek nolemts, vai LU Rakstu konkrētā eksemplāra visu arhīvatni veidos krāsainā vai pelēktonu režīmā. Vecāko gadu sējumi tiek skenēti krāsainā, savukārt, jaunākie gadi – pelēktonu režīmā.

Lietotājdatņu izveides procesa veikšanai tiek izmantotas apstrādes programmas *Scan Tailor*, *Adobe Acrobat 7.0 Professional*, *Adobe Photoshop 7.0*, teksta atpazīšanas programma *Readiris Pro 11*.

Procesa laikā lappuses tiek novienādotas un izlīdzinātas, ja nepieciešams, tiek novērsti lappušu defekti, uzlabots kontrasts, tiek izveidotas divas PDF versijas, viena glabāšanai, bet otra, kompresēta lietotājdatne, kas paredzēta lietotājiem.

Darba rezultātu ilgtermiņa saglabāšanu nodrošina **datu organizācijas darbi**. Tiek veidoti un uzturēti arhīvi arhīvatnēm un lietotājdatnēm, un to kopijas.

LU Rakstu **pieejamība** tiek nodrošināta Latvijas Universitātes e-resursu repositārijā, kur tiek sastādīti metadatu ieraksti un augšupielādētas kompresētās lietotājdatnes. Tīmekļa vietnē dota iespēja jebkuram interesentam izmantot LU Rakstu sējumu saturu pilntekstā, meklēt pēc kritērijiem nosaukums, temats, izdošanas gads.

Tīmekļa vietnes adrese:

<https://dSPACE.lu.lv/dSPACE/handle/7/>

